

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

PER LES TERRES DE PONENT

Etapa 6: LLEIDA – SANT RUF – LLÍVIA CORBINS – TORRELAMEU

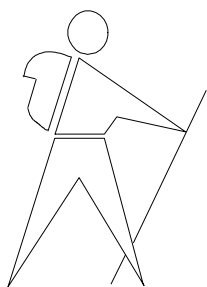
22 d'octubre de 2017

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7 h
Àrea de Servei de Lleida. Esmorzar. Sortida cap a Lleida.	8 h 30 min 9 h
Lleida. Inici de l'etapa.	9 h 20 min
Llívia. Reagrupament.	10 h 25 min 10 h 35 min
Alzines. Reagrupament.	11 h 35 min 11 h 45 min
Corbins. Reagrupament.	12 h 30 min 12 h 40 min
Torrelameu. Final de l'etapa. Sortida cap a Lleida.	13 h 10 min 13 h 20 min
Lleida. Dinar Sortida cap a Vilanova.	13 h 45 min 16 h 30 min
Vilanova i la Geltrú.	18 h

Notes.-

- ** Esmorzarem a l'Àrea de Servei de Lleida. En acabar, l'autocar ens portarà a Lleida on dinarem(cadascú pel seu compte).
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecteu els reagrupaments i **mantingueu sempre contacte visual** amb els que us segueixen; si cal espereu-vos. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents! (**Penseu que aneu en grup**).
- ** **Atenció:** Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) **utilitzeu només** el telèfon 692620181 (Isidre Poch).
- ** El vocal coordinador d'aquesta sortida és l'**Isidre Poch (692620181)**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

PER LES TERRES DE PONENT

Etapa 6: LLEIDA – SANT RUF – LLÍVIA CORBINS – TORRELAMEU

22 d'octubre de 2017

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Tothom sap que el Segrià, als voltants de Lleida, és pla; i si algú en dubtava ho comprovarà abastament en fer aquesta etapa. El recorregut no és dels millors que hem fet però, com totes les coses, té els seus punts interessants.

D'entrada farem una passejada per una part del centre històric de Lleida tot passant per llocs tan emblemàtics com la Paeria i la plaça de Sant Joan. En sortir del nucli urbà de la capital tindrem ocasió de veure les restes de l'església canonical de Sant Ruf i una bonica creu de terme.

Més endavant passarem pel llogarret de Llivia i tot seguit travessarem l'autovia A-2; pel costat de la sèquia de Corbins arribarem al poble que porta aquest nom. El poble de Corbins està situat dalt d'un petit turó, a la riba de la Noguera Ribagorçana i vora de la confluència d'aquest riu amb el Segre. Una vegada creuada la Noguera Ribagorçana, en un no res, arribarem a Torrelameu on finalitzarem l'etapa.

Horari		Distància (km)
Parcial	Total	
0:00	0:00	0,000

Comencem l'etapa d'avui a Lleida, al marge dret del riu Segre, a la sortida de la passarel·la del Liceu Escolar (146 m). Des d'aquest punt hem d'anar cap al centre històric de la ciutat travessant les avingudes de Madrid i de Blondel i pujant pel carrer de Cavallers.

En arribar al carrer Major l'hem de seguir cap a la dreta; al xamfrà podem veure-hi la capella de Sant Jaume.

0:04	0:04	0,255
------	------	-------

A la dreta deixem la plaça de Sant Francesc i poc després arribem a la plaça de la Paeria (150 m) on hi ha l'Ajuntament. Seguim endavant pel carrer Major.

Just abans d'entrar a la plaça de Sant Joan, a la dreta, a l'Arc del Pont, podrem veure la silueta del conjunt escultòric d'Indíbil i Mandoni. Travessem la plaça de Sant Joan i continuem pel carrer del mateix nom. Més endavant, el carrer passa a ser el carrer del Carme; baixem lleugerament.

0:07	0:11	0,735
------	------	-------

El carrer bifurca (153 m); el carrer del Carme segueix cap a la dreta, nosaltres hem de seguir per la branca de l'esquerra que és el carrer de Magdalena.

El carrer continua amb el nom de Pi i Margall; passem pel costat de l'auditori Enric Granados.

0:05	0:16	1,060
------	------	-------

Arribem a la plaça Mossèn Cinto Verdaguer (156 m) on hi ha un monument amb els noms de diferents cims de la zona de Lleida. A partir d'ací hem d'anar cap a la dreta i continuar pel carrer de Sant Ruf.

Travessem el carrer Príncep de Viana i poc després l'avinguda Prat de la Riba (156 m).

Continuem pel carrer Sant Ruf; a la dreta queda la plaça Màrius Carretero.

0:06	0:22	1,480
------	------	-------

Arribem en una rotonda (162 m); hem d'anar cap a la dreta per l'avinguda Alcalde Recasens. Travessem la coberta enjardinada de les vies del ferrocarril; més endavant, a la dreta, podem veure-hi unes pistes esportives.

0:06	0:28	1,945
------	------	-------

Arribem en una gran rotonda amb un espectacular rellotge de sol al seu centre (157 m). Hem de veure-la, travessar el carrer del Corregidor Escofet i seguir cap a l'esquerra per la mateixa avinguda que seguíem, la de l'Alcalde Recasens. Més endavant, a l'esquerra, queden unes altres pistes esportives.

0:04	0:32	2,195
------	------	-------

Deixem un trencall que puja cap a l'esquerra i seguim endavant mantenint la direcció (163 m). El carrer passa a ser la carretera LP-9221; a l'esquerra podem veure el punt quilomètric 0.

A la dreta deixem les últimes cases del barri de Pardinyes; davant, enlairada a l'esquerra, podem veure-hi la torre de la Judit. De moment podem anar per la vorera que tenim a la dreta però quan s'acabi **haurem de passar a la banda esquerra de la carretera.**

A la dreta de la carretera podem veure-hi diverses edificacions; són les torres del Piferrer, del Pagano, del Vidal, ...

0:11 0:43 3,030

Travessem la petita sèquia de les Planes senyalitzada per la filada del canyissars (162 m). A la dreta queden les edificacions del Molí Vell i de la torre Castells.

0:02 0:45 3,205

Passem el punt quilomètric 1 (162 m). Poc després, a la dreta, una mica allunyades de la carretera, podem veure-hi les restes de l'església canonical de Sant Ruf.

0:02 0:47 3,385

Passem per davant d'una creu de terme; just després deixem un trencall a la dreta i uns metres més endavant hem de sortir de la carretera per tal de seguir per un camí asfaltat cap a la dreta.

Una mica més endavant, quan el camí asfaltat gira cap a la dreta, nosaltres l'hem de deixar i seguir endavant per un camí amb sòl de terra. A la dreta queden les torres dels Tocinaires i del Miró.

0:07 0:54 3,855

A la dreta del camí hi ha una petita bassa d'aigua (166 m). Anem deixant camins laterals que són les entrades a les torres que hi ha en aquesta plana; davant ja podem veure-hi el petit nucli de cases de Llívia.

0:09 1:03 4,625 **Reagrupament**

Arribem a la "plaça" Almudifar del petit nucli de Llívia (173 m). Hem de travessar-la i seguir pel carrer d'Antoni Vilaplana mantenint la direcció que portàvem; a l'esquerra queden el camp de futbol i la plaça del Parc de l'Aventura; a la dreta hi ha una filada de cases.

0:03 1:06 4,830

Desemboquem al carrer Gran (174 m); l'hem de seguir cap a la dreta. Deixem un trencall a la dreta i continuem endavant per un camí asfaltat; sortim del nucli urbà.

0:03 1:09 5,050

A l'esquerra queda la torre Amat (del Biosca segons el plànol) (172 m).

0:06 1:15 5,460

Deixem un complex de naus agropecuàries a l'esquerra i arribem en una bifurcació (170 m); hem de deixar la branca que segueix en la direcció que portàvem i anar cap a la dreta; a l'enforcall hi ha unes edificacions. El sòl segueix asfaltat.

0:05 1:20 5,830

Girem cap a l'esquerra i deixem l'accés a una torre a la dreta; uns metres més endavant en deixem un altre a l'esquerra (175 m).

0:03 1:23 6,020

Passem per davant del mas Rafelet (177 m). Poc després deixem un trencall i una edificació a la dreta.

0:03 1:26 6,240

Arribem a l'autovia A-2; travessem el camí que la voreja i passem pel pont que la creua (173 m). Un cop a l'altra banda deixem un trencall a la dreta i un altre a l'esquerra i seguim endavant pel camí asfaltat.

El camí fa un ampli gir cap a la dreta vorejant el complex d'unes antigues les naus.

0:06 1:32 6,640

A la dreta deixem un accés al complex de les naus i a la dreta un camí que baixa vers el reguer de Picabaix (171 m).

0:04

1:36

6,895

Després de deixar un trencall que baixa vers el reguer arribem a la carretera C-12 que va de Lleida cap a Balaguer; l'hem de seguir cap a l'esquerra (168 m). Travessem el pont que passa per damunt del reguer de Picabaix; aquest reguer va a desembocar al Segre que passa per la banda dreta del pont. **Molta precaució en aquest tram de carretera.**

A l'esquerra, a baix, al costat del reguer, podem veure-hi el molí de Picabaix. També a l'esquerra, enlairada, hi ha l'escola Alba.

0:04

1:40

7,180

En arribar davant de l'accés a l'escola Alba, en una mena de rotonda, hem de travessar la carretera (172 m). **Molt de compte!**

Un cop a l'altra banda de la carretera hem de seguir per un camí asfaltat que va cap a l'esquerra; de moment anem pel costat de la carretera.

0:07

1:47

7,710

En passar per davant de la torre Nova el camí fa un gir cap a la dreta (172 m). Deixem un trencall a la dreta.

Una mica més endavant, a la dreta, hi ha l'accés a una torre amb un curiós cartell d'avertiment. Uns metres més endavant deixem l'accés a la torre del Roca a l'esquerra.

Anem deixant trencalls laterals que són accessos a les diferents torres que hi ha al Pla del Molí.

0:12

1:59

8,650

Reagrupament

Arribem en un encreuament de camins on hi ha uns notables exemplars d'alzines a l'esquerra i una bassa i una edificació a la dreta (174 m). Seguim endavant.

Pel costat del camí va el canal, enterrat, de la sèquia de Corbins, del qual podem anar veient els seus pous d'accés. Seguim deixant camins laterals.

0:09	2:08	9,340
------	------	-------

Travessem un camí asfaltat (178 m).

0:03	2:11	9,580
------	------	-------

A la dreta del camí hi ha una bassa d'aigua (179 m). Seguim deixant trencalls laterals.

0:06	2:17	10,000
------	------	--------

Deixem un camí asfaltat que baixa cap a la dreta vers una caseta (179 m).

0:05	2:22	10,375
------	------	--------

Cap a la dreta baixa un camí ample (180 m).

0:05	2:27	10,760
------	------	--------

Arribem en una cruïlla de camins on hi ha l'omplidor de "Mitja Horta", un punt d'abastament d'aigües per a màquines agrícoles (180 m).

0:05	2:32	11,170
------	------	--------

Travessem el pont que ens permet travessar la carretera C-12 (185 m).

0:04	2:36	11,445
------	------	--------

Arribem a la rotonda que hi ha a l'entrada de Corbins (194 m). Hem d'anar cap a la dreta per entrar cap al poble per l'avinguda de la Diputació.

0:04	2:40	11,745
------	------	--------

Travessem el carrer Indústria; seguim endavant ara pel carrer de l'Horta (203 m).

0:03	2:43	11,960	Reagrupament
------	------	--------	--------------

Arribem a la plaça de la Sardana (203 m). Hem d'anar cap a la dreta per l'avinguda de Lleida; anem baixant tot girant cap a l'esquerra.

0:05 2:48 12,340

Arribem al pont sobre que permet creuar la Noguera Ribagorçana (186 m). Travessem el pont; sota el pont, abans de passar el curs fluvial, hi ha el Parc del Riu.

0:04 2:52 12,590

En sortir del pont (184 m) deixem a la dreta un camí que baixa que va a l'aiguabarreig del Noguera Ribagorçana amb el Segre. Seguim endavant per la carretera que va cap a Torrelameu; deixem tren-calls laterals.

0:09 3:01 13,180

Per la dreta se'ns uneix una carretera que ve de la C-12 (188 m). **Atenció:** En aquest punt hem de deixar la carretera i continuar per un camí que surt cap a l'esquerra mantenint la direcció que portàvem.

0:02 3:03 13,325

Deixem un camí a l'esquerra (188 m); en aquest punt, a la dreta, hi ha una font que no raja.

0:03 3:06 13,495

A l'esquerra, al xamfrà d'un camí, hi ha un petit hort (190 m).

Més endavant passem a frec d'un petit mur i comencem a pujar; el marge de l'esquerra del camí està fet de grans blocs de pedra.

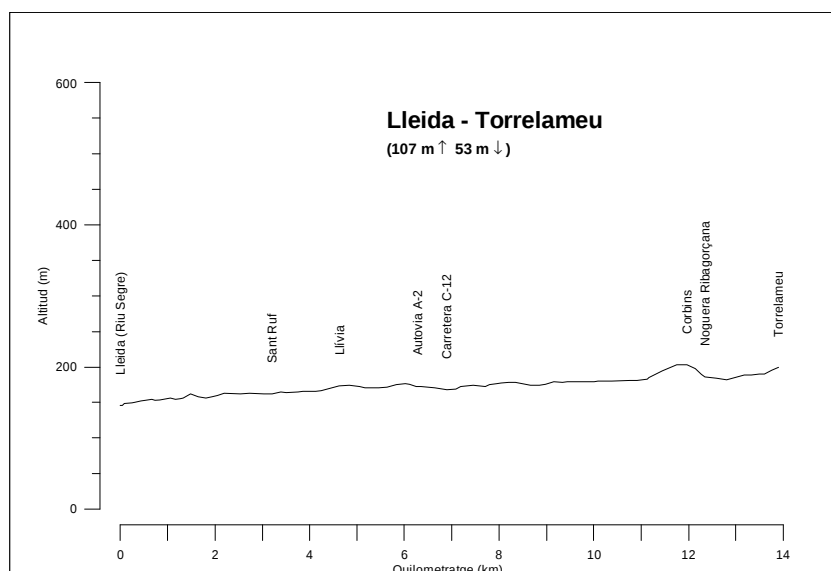
0:03 3:09 13,750

A la dreta hi ha l'accés al la Nòria de Torrelameu (195 m). Seguim endavant pel carrer de la Nòria.

0:02 3:11 13,890

Arribem a la plaça de la Creu de Torrelameu (200 m); en aquest punt finalitzem l'etapa.

Equip de preparació (11/10/2017): Joan Andreu, Agustí Poch, Isidre Poch

Lleida

Capella de Sant Jaume

Es tracta d'una construcció de línies molt senzilles, conformada a l'exterior per un cos unitari de planta quadrangular, al qual se sobreposa un segon nivell construït a començament del nostre segle, en el qual s'obren òculs i finestres de mig punt, tot conferint al conjunt l'aparença d'una torre i desfent les proporcions gairebé cúbiques de l'obra del XIV.

Aquesta està formada per dos paraments de carreus regulars ben disposats, en què es disposen simètricament dues portes adovellades que determinen la perspectiva d'un doble frontis definit en funció de l'emplaçament en angle de la capella. El que es troba al carrer Major correspondria, en concret, a l'accés principal. En l'eix de la portada, hi trobem la imatge gòtica de la Mare de Déu amb el Nen i, flanquejant-la, les de sant Jaume i sant Joan Baptista, obra moderna, a més de tres petits escuts que ressegueixen les dovelles. La façana encarada al carrer de Cavallers equilibra la visualització global d'ambdós frontis mitjançant un òcul situat al damunt de la portada, al costat de la qual hi ha un tercer accés, de dimensions més reduïdes.

Per enquadrar cronològicament la capella de Sant Jaume, ubicada al lloc que es coneixia com el peu del Romeu, al centre del nucli antic de Lleida, coneixem com a mínim dues dates. La primera es refereix a la sol·licitud que el 1351 feren els veïns a la Paeria per tal d'enderrocar el porxo anomenat de Sant Jaume i deixar espai per a una plaça.

A l'indret del porxo i fent cantonada s'edificaria la capella, documentada el 1399, any en què Berenguer Marquès la dedicà a la Mare de Déu de les Neus, encara que, pel que es desprèn de la seva arquitectura, ens trobaríem davant d'una obra no estranya a les tradicions estilístiques pròpies de la plenitud del segle XIV.

Segons una tradició, quan Sant Jaume estava de pas per Lleida, uns àngels van baixar del cel per fer-li llum amb uns fanalets per a treure's una espina clavada al peu. És per això que a la vesprada del 24 de juliol es fa la romeria dels fanalets.

La Paeria

L'edifici segueix l'estil del gòtic català. La façana (obra de l'arquitecte Agapit Lamarca i Quintana) conté tots els elements més habituals en aquesta escola. Arran de terra, hi ha una portalada coronada per un arc de mig cercle que recorda el romànic, ja que falta la punta típica del gòtic, mentre a la segona planta una sèrie de finestres estretes i altes tornen al tema romànic amb semicercles a sobre i dues columnes esveltes cada una.

Les finestres a la primera planta són molt petites i estretes, la qual cosa dóna un aspecte defensiu al palau. A dalt de la porta hi ha tres escuts amb la senyera reial; el del mig porta, a més, una corona reial.

El palau de la Paeria de Lleida, que allotja la Casa de la Vila des del 1383, és un dels millors edificis del romànic civil tardà conservats a Catalunya, bé que ha estat molt restaurat. El palau, bastit el segle XIII, fou originàriament residència dels Sanaüja, senyors de les Borges Blanques, que el vengueren al Comú o Paeria el 1342. Des d'aleshores ha sofert importants reformes.

Al saló del Retaule de la Paeria de Lleida es conserva el retaule de la Verge dels Paers.

Indíbil i Mandoni

L'estàtua d'Indíbil i Mandoni és un grup escultòric de bronze situat a la plaça Agelet i Garriga de Lleida, sota l'Arc del Pont, l'antiga entrada a la ciutat (construïda el segle XVIII) que comunica el carrer Major amb el Pont Vell. Els guerrers, armats amb cadenes, una llança i una falcata (l'espasa característica dels ibers), representen a Indíbil i Mandoni, dos cabdills ilergetes que van defensar Lleida dels atacs dels cartaginesos i dels romans i que gràcies a les lluites i a les encertades negociacions van evitar que la ciutat fos arrasada.

Originalment, l'obra es titulava Crit d'independència i va ser elaborada amb guix per l'escultor barceloní Medard Santmartí el 1884. L'escultura representava Istolaci i Indortes, dos guerrers ibers que lluitaren contra els cartaginesos durant la Segona Guerra Púnica. L'any 1946 es realitzà la rèplica en bronze actual i es dedicà als guerrers ilergetes.

Avui en dia, l'estàtua d'Indíbil i Mandoni és considerada com un dels monuments més destacats i simbòlics de Lleida, juntament amb la Seu Vella i la Font de la Sirena. Situat en un dels centres d'activitat més importants de la ciutat, s'ha convertit en punt de trobada per a desenes de lleidatans.

Plaça de Sant Joan

Plaça antiga de la ciutat, clàssica, sensiblement rectangular, que és concebuda com un eixamplament de l'eix comercial que va des del carrer Major al carrer de la Porta Ferrissa. A la plaça s'aixeca l'església de Sant Joan de Lleida.

Des del 1168, el temple ha estat anomenat Sant Joan de la Plaça, la qual ja existia el 1149. La Paeria a mitjans del segle XIV ja volia eixamplar la placeta de Sant Joan, petita i estreta, cosa que es féu el 1440 i, en pocs anys, aparegué una nova plaça, no tan espaiosa com l'actual. Des de l'any 1553 al 1640 s'hi celebraren justes, concursos i festes cortesanes.

A les darreries del segle XVIII, el corregidor Lluís Blondel féu construir, enmig de la plaça, la monumental font de les sirenes. El 1823 fou canviat el nom de Plaza Real, iniciant tota una sèrie de canvis de nom segons el parer de qui manava. En substituir l'església l'any 1895 s'eixampla la plaça tal com ara hi és. El 1976 aparegueren les restes de Sant Joan Vell.

Sant Joan de Lleida

És una església de planta basilical formada per una nau central i dues laterals d'alçada menor, amb un creuer tancat per un costat. La seva façana és neogòtica a base d'obertures ogivals, una rosassa central i una cornisa que remata tot l'edifici. La porta lateral és una còpia d'estil romànic lleidatà. Disposa de murs de càrrega, volta de creueria i la coberta amb cavalls. Pedra, fosa i teula àrab.

El 1168 la petita mesquita de la plaça, consagrada uns anys abans com a església, era el cap de la principal parròquia de Lleida. L'edifici va patir transformacions al llarg del 1372. En l'època del renaixement hi havia un quadre de l'Albert Dürer. Al segle XVII hi havia dos retaules del plateresc barroc. El 1601 es fabricà el cor sobre la porta principal de l'església. Després de la Revolució de Setembre de 1868 s'enderrocà l'església. L'any 1900 es construí el nou temple d'inspiració gòtica i el 1930 es va incendiar;abilitació Regiones Devastadas, fins al 1944.

Auditori Enric Granados

L'auditori Enric Granados és un volum prismàtic amb una mitgera i tres façanes urbanes, dos d'aquestes segueixen la trama urbana i la tercera dóna a una plaça.

La façana principal presenta un gran arc de formigó que assenyala l'accés principal, i una gran llosa de formigó remata la façana. Les façanes laterals de l'edifici estan dissenyades per ser vistes del biaix. La façana està constituïda per un tancament de fabrica de totxo, aïllament i per sobre un aplacat penjat de pedra amb fixació mecànica.

L'interior s'organitza a partir de tres bandes longitudinals. A la part central hi ha el foyer d'accés i les dues sales d'audicions. Les dues cruïlles que estan al costat de les façanes laterals contenen les dependències de mida més reduïda (aules seminaris, oficines i serveis).

L'edifici fou obra dels arquitectes lleidatans Ramon Artigues i Ramon Sanabria.

Sant Ruf de Lleida

Els elements més ben conservats que en resten són dos dels tres absis que devia tenir la capçalera: el central, amb tres finestres d'esqueixada doble i d'arc de mig punt, i el de la banda de l'epístola, de menors dimensions i amb una sola finestra. Aquest darrer absis comunica amb l'únic braç conservat del transsepte. L'altre absis s'obre, mitjançant un arc apuntat al damunt de columnes de doble traçat i capitells llisos, a l'espai de la nau, on s'endevina l'arrencada d'una volta de creueria.

D'aquests elements arquitectònics hom en podria deduir que el projecte d'aquesta capçalera es devia completar amb un tercer absis, la conclusió del transsepte i una nau única, conformant així una plan-

ta de creu llatina. Ara bé, les restes que es coneixen fan pensar que el projecte devia restar incomplet. Així, el mur que, a la banda oposada als absis, clou el braç conservat del transsepte, amb una finestra d'arc de mig punt i un contrafort, continua fins a cloure el presbiteri i pot haver constituït una solució provisional destinada a cloure l'espai per tal d'habitar-lo. Avalen aquesta hipòtesi la presència de vestigis de la nau interrompuda adossats a aquest mur i les dovelles d'una porta tapiada que podria haver estat l'accés a la reduïda edificació.

Tot i que, segons les referències documentals que es conserven, cal datar la fundació del monestir de Sant Ruf a mitjan segle XII, les restes que n'han perviscut remetent a una cronologia més avançada, probablement ja al segle XIII. La primera notícia que en coneixem és la donació del lloc l'any 1152 per part de Ramon Berenguer IV a l'abadia de Sant Ruf de Provença. L'any 1156 el capítol i el bisbe de Lleida confirmen el primer prior de la comunitat lleidatana i l'autoritzen a bastir l'església, sembla que en el lloc d'una antiga mesquita.

Segons la tradició, la comunitat s'extingí a causa de la Pesta Negra (1348), si bé documentalment no és fins a 1418 quan consta que, per mort del darrer canonge, el monestir restà desocupat i consegüentment queda incorporat al bisbat de Lleida. Després d'un intent fallit d'establir-hi cartoixans a la fi del segle XVI, el lloc pervisqué un temps com a santuari i lloc de devoció popular fins que, aprofitant-ne les runes, s'hi bastí una masia.

Llívia

Partida del municipi de Lleida (Segrià), al N de la ciutat, on s'ha format modernament, a l'indret de la Creu de Bassella, un nucli amb església i escoles i un nombre de cases d'esbarjo.

Hi havia hagut la torre de Llívia, adquirida l'any 1193 pel cerdà Bernat de Llívia a Guillem de Bassella. Hom hi conrea arbres fruiters.

Corbins

Està situat al sector septentrional de la comarca del Segrià, en contacte amb la Noguera. Limita amb els municipis noguerencs d'Albesa (N) i Torrelameu (NE) i amb els segrianencs de la Portella

(NW), Vilanova de la Barca (E), Alcoletge (SE), Lleida (SW), Torre-serona, Benavent de Segrià i Vilanova de Segrià (W). Es troba a la confluència de la Noguera Ribagorçana (en bona part límit NE del terme) amb el Segre (en part límit SE), estès damunt la plana al·luvial que voreja els dos rius i les terrasses més baixes de la depressió segrianenca.

El recorregut de 4 km de la Noguera Ribagorçana, des del seu pas pel terme de Corbins fins a l'aiguabarreig amb el Segre, és privilegiat pel que fa a la gran varietat de flora de ribera, pollancre i àlbers principalment, i abundosa fauna, com fotges, garses comunes, colobres de riu i cigonyes. L'espai és inclòs en el PEIN.

El poble i cap de municipi de Corbins és l'únic nucli de població agrupada del terme. L'origen del nom de Corbins ha estat interpretat (igual com el del Riu Corb) com un hidrònim derivat de *curvum*, explicable pels meandres o ondulacions del curs del riu (de tota manera l'origen és llatí).

El poble de Corbins es troba damunt d'un turó, a 211 m d'altitud, sobre la ribera dreta de la Noguera Ribagorçana. Resten només vestigis de la planta de l'antic castell, d'origen àrab. Els edificis més notables són la casa del comú i l'església parroquial de Sant Jaume, obra del segle XVIII de façana senzilla i austera, amb una torre campanar de base quadrada de bon escaire i interior de tres naus neoclàssiques d'ordre toscà.

L'antiga comanda hospitalera és un edifici tardà sense aspecte militar que ha estat modernament restaurat i és residència particular. El Pont Vell sobre la Noguera estigué molt de temps sense la volta, fins que la Generalitat de Catalunya en construí l'actual el 1933. Hom ha bastit cases a la rodalia del poble que corresponen a segones residències de gent de Lleida i altres indrets i dins del poble s'han dut a terme diverses obres, com és el cas de la urbanització de la plaça del Fossat Vell, al costat de l'església, i l'edifici de l'ajuntament, inaugurat el 1993, que acull també altres equipaments socials i culturals.

La festa major gran de Corbins se celebra el 22 de maig en honor de Santa Quitèria, la patrona de la població. És un costum ben arrelat al poble que aquest dia, tantes noies com membres té l'ajuntament (més una en representació del jutge), acompanyades per una altra noia i portant al cap, sobre una base de fusta, un pastís de forma rectangular que s'anomena pa, vagin en comitiva des de l'ajuntament a l'església parroquial. Allà els pans són beneïts i es forma una processó que recorre els carrers del poble i torna a l'església, on se celebra una missa solemne. A la sortida es reparteixen els pans beneïts entre els assistents.

Noguera Ribagorçana

Riu pirinenc, afluent del Segre per la dreta, prop de Corbins, després d'un curs de 130 km a través de l'Alta Ribagorça (la vall de Barravés a la capçalera), i de la Ribagorça (la Terreta, entre els congosts d'Escales i de Mont-rebei), i des d'aquí fa més o menys de separació entre la Ribagorça, la Llitera i el Segrià, a la dreta, i el Pallars Jussà i la Noguera, a l'esquerra.

La seva conca és de 2.036 km². Neix al port de Viella, a més de 2.400 m d'altitud, i travessa, successivament, amb un traçat de N a S, i epigenèticament, el granit i el Paleozoic de la zona axial, amb una vall glacial que acabava a Vilaller. Després la Serralada Interior -serra de Sant Gervàs-, els potents estrats calcaris de la qual travessa en l'engorjat d'Escales.

Tot seguit l'ampli sinclinal interior excavat en les margues cretàcies i eocèniques que formen la Terreta o Noguerola; després la Serralada Exterior -el Montsec, el Montclús, la serra de Sant Miquel-, travessada també per feréstecs congosts (de Mont-rebei, de Blancafort, de Canelles, de la Savina, de Santa Anna). I, finalment, des de Pinyana, l'ampla plana de la Depressió Central fins a l'aiguabarreig.

Poc abans del Pont de Suert rep els afluents de capçalera: per la dreta, la Valira de Castanesa, i per l'esquerra, la Noguera de Tor, que, amb l'artèria principal, porten el cabal major. Entre els altres afluents, només destaca el riu de Queixigar per la seva longitud, que ret les aigües poc abans del congost de Canelles.

Conca molt poc habitada, amb comunicacions difícils encara, ha estat rehabilitada per les obres empreses des del 1950 per a l'obtenció d'energia hidroelèctrica per l'ENHER, que hi ha instal·lat més de 500.000 kW de potència.

Les centrals són les unes de gran salt i de cabal reduït, totes a l'Alta Ribagorça, com les de Bono, de Caldes (a la Noguera de Tor) i de Llaucet, amb estanys agençats i petits pantans, i les altres aprofiten principalment un cabal ja considerable i hom hi magnifica el salt per mitjà d'altres preses, que, a més, produeixen grans embassaments, totes les quals són a la Baixa Ribagorça, com la d'Escaldes, amb una presa de 125 m alt., la de Canelles, amb un pantà de 716 hm³ i 150 000 kW i el pantà i la central de Santa Anna, destinat, sobretot a fornir aigua al canal de Pinyana i de suplir el canal d'Aragó i Catalunya.

El cabal del riu, que és de 5,2 m³ per segon a Vilaller, passa a 16,7 m³ després de la Valira de Castanesa i de la Noguera de Tor, a 24 m³ al Pont de Montanyana i a 31,3 m³ a Santa Anna. El règim, a la confluència, és nival de transició mitigat, amb un màxim pel maig i un mínim de retenció nival pel gener. El factor pluvial mediterrani motiva un màxim secundari pel novembre i un mínim d'estiu, relatiu, poc profund. Com a frontera entre la Ribagorça i el Pallars (especialment des del 1322) i entre Aragó i Catalunya (des dels s. XV i XVI) desplaça, en aquesta funció, el Cinca.

Torrelameu

El municipi de Torrelameu, d'una extensió de 10,94 km², és a la part meridional de la comarca, al límit amb el Segrià. El terme s'estén a l'interfluví de la Noguera Ribagorçana, límit ponentí amb el municipi segrianenc Corbins, i el Segre, termenal de llevant amb Vilanova de la Barca (també del Segrià), poc abans de llur confluència, en territori pla, gairebé tot conreat en regadiu, que aprofita la sèquia de Torrelameu, que deriva l'aigua de la Noguera Ribagorçana.

Confronta, a més, a tramuntana, pel Pla del Maset, sobre la partida de la Gombalda, amb Albesa, i amb Menàrguens per sota del Pla de les Violes, ja dins aquest municipi. Altres partides són les de la Plana, la Carrerada, Algar i el Pla del Molí. Part del terme municipal és inclòs dins el PEIN de l'Aiguabarreig del Segre-Noguera Ribagorçana. El terme comprèn únicament el poble de Torrelameu, cap de municipi.

El poble de Torrelameu (201 m) és a l'esquerra de la sèquia del seu nom, envoltat d'hortes i granges. Hi ha alguns casals antics, amb portals adovellats, i en les edificacions antigues predomina la tàpia sobre la pedra, bé que en les més noves s'ha imposat el totxo; aquestes es localitzen sobretot a la part meridional, vora la carretera. El viatger Francisco de Zamora, que visità el lloc a la segona meitat del segle XVIII, en fa una breu descripció; diu que era un *pueblo corto, del Gran Prior de Catalunya, situado en llano, cuya iglesia es pequeña. Pero el altar mayor, si no lo hubiesen blanqueado, es arreglado, y el del Rosario y Santa Teresa, menos.*

L'església parroquial, de la diòcesi de Lleida, és dedicada a la Mare de Déu de l'Assumpció; la part més antiga correspon a un romànic tardà, del segle XIII, com el campanar de torre. Fou engrandida al segle XVI en estil gòtic (se'n conserva el portal adovellat i la rosassa) i, un altre cop, al segle XVIII segons un barroc classicitzant. És un edifici d'una nau amb capelles laterals, que s'obren a la nau mitjançant arcs de mig punt de gran amplada. Als peus de l'església hi ha un cos elevat, sostingut per una volta estrellada.

BIBLIOGRAFIA

- ** Institut cartogràfic de Catalunya
<http://www.icc.cat/>
- ** Enciclopèdia Catalana
<http://www.enciclopedia.cat/>
- ** Viquipèdia

Agustí Poch, octubre de 2017

